
KNAUS: TÜRKİYE DE AB DE BOŞ TEHDİT SAVURUYOR

02.12.2016

01.12.2016

DW.de

AB-Türkiye mülteci mutabakatının mimarı olarak anılan ve Türkiye'nin AB süreci ile vize serbestisi konularındaki çalışmalarıyla tanınan Avrupa İstikrar İnisiyatifinin (ESI) Başkanı Gerald Knaus, işbirliğindeki mevcut sorunların aşılabilmesi için yeni önerilerde bulundu.

AB ve Türkiyeden yapılan karşılıklı sert açıklamalara rağmen, her iki tarafın da birbirine ihtiyacı olduğuna işaret eden Knaus, AB'nin Türkiye'ye salt baskı yoluyla adım attıramayacağını, bunun için somut teşviklerin gerektiğini belirtti. Knaus, AB'nin vize serbestisi görüşmelerinden vazgeçmemesini, ancak vize serbestisini demokrasi ve insan hakları kriterlerine bağlamasını önerdi. Knaus, DW Türkçe'nin sorularını yanıtladı:

DW Türkçe: Avrupa Parlamentosu'nun müzakereleri geçici dondurma çağrısının ardından, Cumhurbaşkanı Erdoğan AB'yi sınır kapılarını açmakla tehdit etti. Artan gerilim nereye varır?

Gerald Knaus: Güçlü olduğunu göstermeye çalışan her iki tarafın kamuoyunda oluşturmaya çalıştıkları algı ile gerçekte ne yaptıkları arasındaki farkı iyi görmek gerekiyor. Özünde her iki taraf şunu biliyor: Karşı tarafı gerçekten incitecek adımlar atan, kendine de zarar verir.

Erdoğanın açıklamaları mülteci mutabakatının geleceğini nasıl etkiler?

Knaus: Erdoğan Türkiye-AB mülteci anlaşmasının geçersiz olacağını söylemedi. Erdoğanın sınır kapısı dediği Bulgaristan sınır kapısı. Ege ile ilgili mülteci mutabakatında Bulgaristan geçmiyor. Türkiye'nin Avrupa ile ticareti açısından hayati öneme sahip bir numaralı sınır kapısında kaos yaratmak isteyebileceği fikri makul mü? Mültecileri, Schengen'e bile dâhil olmayan Bulgaristana geçirme tehdidi bir baskı aracı bile olamayacak nitelikte.

Peki, Avrupa Parlamentosunun kararı ne anlam taşıyor?

Knaus: Karar kulağa dramatik geliyor, öyle bir algı yaratması amaçlandı. Ama karar yeni bir müzakere başlığının açılmayacağı anlamına geliyor. Önemli olan fasılların açılması değil kapanması. Son altı yılda sadece 3 başlığın açıldığı dikkate alınırsa hayati önem taşıyor. Müzakereler durdurulsa bile Türkiye aday bir ülke olmayı sürdürecektir, katılım sürecindeki mali yardımlardan yararlanmaya devam edecektir ki bu bilinçli bir şekilde karara dâhil edilmedi. Özetle, bu da içi boş bir tehdit.

[Gerald Knaus]

Gerald Knaus

Size göre AB-Türkiye arasındaki mülteci mutabakatı tehlikede değil mi?

Knaus: Ege'de yeniden kaos yaşanması kimsenin çıkarına değil. Sert üslup ve gerilime rağmen bir istikrar var. Türkiye'nin Avrupaya kaçak göçün kapılarını aralayacağını gerçekçi bulsam da yine de mutabakatı tehlikeye sokması muhtemel bir süreç yaşanabilir.

Sizce bu mutabakatın uygulamasını tehdit eden asıl faktörler neler?

Knaus: Avrupadan Türkiye'ye 8 ayda geri gönderilerin mülteci sayısı 700'ün altında. Bu AB'den kaynaklanan bir sorun. Çünkü Yunanistanda iltica taleplerini inceleyecek yeterli sayıda görevlisi yok. Bu sorun çözümlenmediği takdirde Yunan adalarındaki yığılma artacak ve bu anlaşmanın işlemediği, mültecilerin Türkiye'ye geri gönderilmediği görülecek. Bu arada Avrupa'nın aldığı mülteci sayısı da sadece 2 bin. Öte yandan Türkiye geri gönderilenler konusunda çok daha şeffaf bir şekilde güvenilir bir üçüncü ülke olduğunu ispatlamak zorunda. Türkiye Suriyelilere derhal geçici koruma sağlandığını ve Suriyeli olmayanlara da iltica süreçlerini işlettiğini göstermek zorunda. Türkiye'ye gönderilenler arasında ülkelerine geri gönderilenler oldu, Türkiye bu kişilerin iltica talebinde bulunmadıklarını söylüyor. Bu doğru olabilir ama herkese açık şeffaf bir mekanizma oluşturulması gerekmekte. Bu adımlar atılmazsa mutabakat çökebilir.

Mutabakatın en önemli yanı Yunanistana geçmeye çalışanlara Türkiye'ye geri gönderilecekleri mesajının verilmesi. Vize serbestisi olmaması halinde, Türkiye'nin mutabakatı geçersiz ilan etmesiyle caydırıcılık ortadan kalkmayacak mı?

Knaus: Evet bu durumda caydırıcılık ortadan kalkar. Ben haftalardır Berlin diğer üye ülke başkentlerinde ve Ankaradaki büyükelçiliklerle görüşmeler gerçekleştiriyorum. AB artık savunma pozisyonundan çıkıp durumu tersine çevirecek akıllıca bir hamle yapmalı. Türk kamuoyuna 1 Ocak itibarıyla Ben size vize serbestisi tanımak istiyorum mesajını verip, AB Türkiye'nin gözle görülür bir şekilde güvenilir bir üçüncü ülke olmasını talep edebilir. Vize serbestisinin muhafazası için de insan haklarıyla ilgili, işkencenin önlenmesi gibi kriterler öngörebilir, Türkiye'nin işkenceye karşı Avrupa Konseyi, AB ve diğer örgütlerle tam işbirliği beklentisini aktarabilir.

Erdoğan'a tepkilerin tırmandığı ve genel seçimlere geri sayımın başladığı Almanyada bu tür adımların atılabileceğini düşünüyor musunuz?

Knaus: Bunun Türk liderine bir hediye anlamına gelmediği, Almanya ve Avrupa için hayati önem taşıyan çıkarlar gereği adım atıldığı vurgulanabilir. Ayrıca Alman hükümetinin Türkiye'deki insan hakları ile ilgilendiğini göstermesi gerekiyor. Türkiye'deki liberaller dâhil bazılarının AB'nin salt baskı yoluyla Türkiye'ye adım attırabileceği kanaati bir yanılsama. Bu saçma. Somut teşvikler lazım.

Şu anda taraflar arasında yürütülen görüşmelerden yeni mutabakatlar çıkabilir mi? Umutlu musunuz?

Knaus: Ankara ile görüşmeler yürütülüyor. Mülteci mutabakatının sürmesi her iki tarafın da çıkarına. Özellikle Almanyanın. Ayrıca Türkiye'de artan AB, Almanya karşılığı da öyle kabullenilecek bir durum değil. AB Türkiye için ne kadar önemliyse Türkiye de AB ülkeleri için önemli. Ben Martta Türkiye-AB mutabakatı öncesinde de umutluydum.

© Deutsche Welle Türkçe

Değer Akal

Kaynak/Source: